

DATUM 27-10-2017
AAN Commissie MME
VAN Jacqueline Verbeek-Nijhof
DOORKIESNUMMER
ONDERWERP Prioriteitsstelling verkeersveiligheid

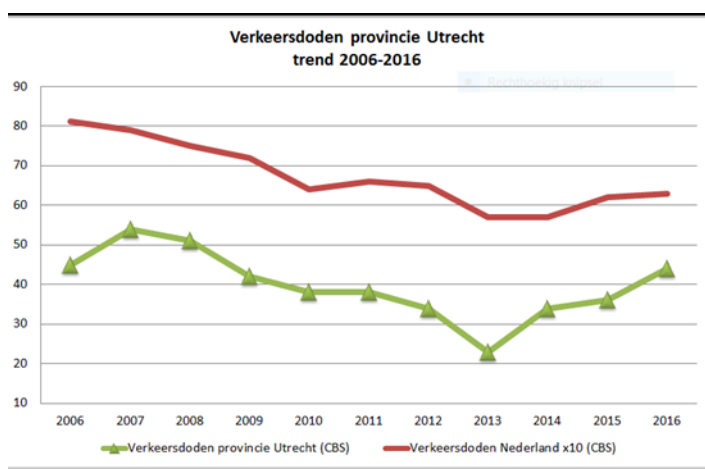
Geachte leden van de commissie MME,

In de Commissie MME van 9 oktober 2017 vroeg u mij tijdens de behandeling van de programmabegroting 2018 om een toelichting op de huidige provinciale aanpak voor verkeersveiligheid.

Landelijke ontwikkelingen

Ongevalcijfers

Ondanks onze inspanningen en hoewel de verkeersveiligheid sinds de jaren '90 fors is verbeterd, zien we de laatste jaren landelijk én in de provincie Utrecht juist weer een keerpunt in de daling van het aantal verkeersslachtoffers. Landelijk steeg het aantal verkeersdoden van 621 in 2015 naar 629 in 2016. In de provincie Utrecht steeg dit van 36 in 2015 naar 44 in 2016, zie bijgevoegde trendgrafiek.

Van het aantal verkeersdoden vielen er in 2016 20 op gemeentelijke wegen (17 in 2015), 10 op provinciale wegen (5 in 2015) en 4 op rijkswegen (4 in 2015). Daarnaast viel er 1 dodelijke slachtoffer op een weg in beheer van defensie. De stijging ten opzichte van 2015 is het grootst in de leeftijdsgroepen 20 t/m 30 jaar (van 3 naar 8) en 80 jaar en ouder (van 6 naar 12). Dit sluit aan bij het landelijk beeld. In overige leeftijdscategorieën is het aantal doden min of meer gelijk gebleven.

Op dit moment kunnen nog geen analyses van de verkeersongevallen uit 2016 worden gemaakt. De ongevallendatabase BRON (en daarmee ook het aantal verkeersgewonden) wordt pas aan het einde van dit jaar vrijgegeven. Oorzaak hiervan is een verandering in het informeren van de Tweede Kamer over de verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden. Eind van het jaar zal de SWOV met een landelijke verkeersveiligheidsmonitor 2016 komen.

Er lopen diverse initiatieven om de ongevallendata te verbeteren, denk aan het Smart Traffic Accident Reporting (STAR), een initiatief van verzekeraars en politie om de registratie te verbeteren. Als provincie Utrecht zijn we

nauw betrokken: we nemen zitting in de landelijke werkgroep met vertegenwoordiging van de Nationale Politie, Ministerie I&M en Rijkswaterstaat en we hebben een pilot lopen om bruikbare ongevalsgegevens van ambulancediensten in onze provincie te verkrijgen.

Oorzaken

Oorzaken voor de stijging in het aantal ongevallen worden landelijk onderzocht. Genoemd worden: intensiever en diverser verkeer, de vergrijzing en de toegenomen afleiding in het verkeer. Samen met landelijke en regionale partners werken we aan oplossingen om het aantal slachtoffers in het verkeer te verminderen. Dit kan alleen worden gerealiseerd met een combinatie van maatregelen, te beginnen met een goede infrastructuur en het beïnvloeden van gedrag.

Kansen liggen er voor het beter benutten van kennis. Zo werken we samen met andere provincies aan een meer risico-gestuurde aanpak als nieuwe basis voor maatregelen. Dit betekent factoren in beeld brengen die een sterke oorzakelijke relatie hebben met verkeersonveiligheid, bijvoorbeeld rijnsnelheden en kenmerken van de weginrichting. Daarnaast biedt de introductie van slimme nieuwe technieken en innovatieve verkeerstoepassingen kansen om het verkeer veiliger te maken.

Provinciale aanpak verkeersveiligheid

We zetten als provincie Utrecht zich in om de verkeersveiligheid in te verbeteren. We nemen onze verantwoordelijkheid met een breed pakket aan maatregelen en houden daarbij rekening met landelijke ontwikkelingen en de (recente) ongevalscijfers.

Dit doen we binnen het huidige Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid 2015-2018. De drie 3 E's zijn hierbij leidend: Engineering (een Duurzaam Veilige weginrichting), Education (educatie en voorlichting) en Enforcement (handhaving). Daarbij houden we rekening met nieuwe ontwikkelingen, zoals de groei van de mobiliteit, het langer mobiel blijven van senioren en afleiding in het verkeer. Hoe we dat doen schets ik u hieronder.

1. Oplossen verkeersveiligheidsknelpunten

In alle toekomstscenario's groeit de mobiliteit in onze provincie. Bij een groeiende intensiteit en diversiteit van het verkeer neemt ook het risico op ongevallen toe. Onze maatregelen focussen zich op het nog veiliger inrichten van onze wegen. Met een duurzaam veilige weginrichting bepaal je bovendien voor een deel veilig gedrag.

Dit doen we door maatregelen te nemen in de trajectaanpak, er zijn op dit moment circa 35 trajecten (of delen daarvan) in voorbereiding waarbij de verkeersveiligheid een randvoorwaarde is. Hier komen concrete verbetervoorstellen uit, gericht op meer veiligheid voor onze provinciale wegen en fietspaden; van het aanleggen van rotondes tot het verbreden van fietspaden. Daarbinnen nemen we ook generieke maatregelen, zoals de investeringen van bermverharding langs provinciale wegen.

Daarnaast investeren we in snelfietsroutes (Realisatieplan Fiets 2016-2020). De verkeersveiligheid verbeteren wij ook door te investeren in een proactieve methodiek waardoor we preventief kunnen bepalen waar en waardoor zich onveilige situaties voordoen. Daarmee kunnen we de meest risicovolle locaties op effectieve wijze aanpakken. Daar waar de verkeersonveiligheid acuut toeneemt, overwegen we altijd kosteneffectieve infrastructurele maatregelen.

2. Educatie en voorlichting

We weten dat met name jonge en oudere verkeersgebruikers en met name fietsers kwetsbaar zijn in het verkeer. Onze maatregelen richten zich op o.a. op deze focusgroepen. We hebben een basisprogramma verkeerseducatie ontwikkeld, dat in samenwerking met gemeenten, scholen en aanbieders, wordt gerealiseerd. Hiermee ondersteunen en ontzorgen we gemeenten. Vanaf 2017 is dit basisprogramma in alle gemeenten in de provincie beschikbaar. Er is hiervoor extra budget beschikbaar gesteld in het Mobiliteitsplan 2015-2018. U bent hierover bij brief van 20 december 2016 geïnformeerd (2017MME12). De lacune die ontstond door de voormalige bestuurlijke indeling is hiermee opgelost.

Op nieuwe aandachtsgebieden, zoals afleiding en de toenemende mobiliteit van ouderen en e-bikes, wordt met educatie en voorlichting ingespeeld. Deels via landelijke campagnes van het ministerie van Infrastructuur en Milieu en deels via eigen initiatieven. Zo ontwikkelen we samen met de Hogeschool van Utrecht een serie interventies die zich richt op het verminderen van smartphonegebruik op de fiets door schoolgaande jeugd. Ook het lanceren dit najaar van een game voor 12 t/m 16 jarigen, ontwikkelt met Veilig Verkeer Nederland (VVN) en

andere provincies, moet bijdragen aan bewustwording van jongeren als het gaat om telefoongebruik in het verkeer. Aan ouderen bieden we fietsinformatiedagen en e-bike trainingen. Met het ministerie zijn we aan het zoeken naar manieren deze doelgroep meer en effectiever te bereiken, zodat we gezamenlijk nieuwe interventies uit kunnen rollen.

3. Versterken handhaving

Als wegbeheerder en regisseur verzamelen we informatie om in overleg met de politie en het Openbaar Ministerie tot een goede inzet van verkeershandhaving te komen, in samenhang van de 3 E's. In de afgelopen periode heeft het Openbaar Ministerie op onze provinciale wegen op ons verzoek acht extra flitspalen geplaatst. En medio 2019 is het plaatsen van de installatie voor permanente trajectcontrole op de N230 (Zuilense Ring) en de N414 (Bisschopsweg) - van Baarn naar Bunschoten) voorzien. Trajectcontrole wordt vanaf 2019 ook toegepast op provinciale wegen.

4. Samen met andere partners

Landelijk zien we de ontwikkeling dat gemeenten steeds minder budget beschikbaar stellen om verkeersveiligheidsknelpunten op het gemeentelijke wegennetwerk op te lossen. In onze rol van regisseur stimuleren we gemeenten om de verkeersveiligheid in hun gemeente te verbeteren en ondersteunen en ontzorgen gemeenten op een aantal terreinen. Naast het verkeerseducatieprogramma bieden we het product 'Buurtacties' van VVN aan, gericht op het samen met bewoners verbeteren van de verkeersveiligheid in de wijk. Ook kunnen gemeenten smiley's inzetten die wij als provincie beschikbaar hebben gesteld met als doel de snelheid naar beneden te krijgen. Om kennisuitwisseling tussen gemeenten te bevorderen organiseren we tweemaal per jaar een inhoudelijke netwerkbijeenkomst. De afgelopen jaren hebben gemeenten goed gebruik gemaakt van het Actieplan 'fiets en veiligheid gemeentelijke infrastructuur 2015-2018' (Realisatieplan Fiets 2016-2020), met een bijdrage voor infrastructurele maatregelen waardoor o.a. (fiets)veiligheid verbetert.

Op het gebied van innovatieve toepassingen zoeken we op dit moment naar locaties waar we met smart mobility toepassingen de fietsveiligheid kunnen verbeteren.

Beschikbare budgetten (zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2015-2018)

Voor de financiering van de uitvoering gebruiken we de gelden die beschreven zijn voor verkeersveiligheid in het Mobiliteitsplan. Voor de periode 2015 tot en met 2028 is dat € 61,8 mln, daarvan is begin 2015 voor de periode 2015-2018 een bedrag van €3,3 mln door Gedeputeerde Staten beschikbaar gesteld voor verkeersveiligheid. Dit is ter kennisname naar u gestuurd (2015MME18). In 2017 zijn extra middelen van € 400.000 extra beschikbaar gesteld zodat we in alle gemeenten het basisprogramma verkeerseducatie kunnen aanbieden (2017MME12).

De middelen voor infrastructurele maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid voor deze periode worden door middel van aparte besluiten via Gedeputeerde Staten beschikbaar gesteld. Dit doen we voor het budget 'oplossen van verkeersveiligheidsknelpunten' en voor het budget 'implementatie Basis Kenmerken Wegontwerp' via de Trajectaanpak (per weg) en voor het budget 'Actieplan fiets en veiligheid gemeentelijke infrastructuur' via het Realisatieplan Fiets 2016-2020'.

In aanloop naar het schrijven van het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2019-2022, zal in 2018 verantwoording afgelegd worden aan Provinciale Staten over de besteding van de middelen zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2015-2018.

Bedragen x 1.000 €	2015 t/m 2018
Innovatieve aanpak gedragsbeïnvloeding	500
Verkeerseducatie en verkeersvoorlichting	2.400*
Quick wins veiligheid infrastructuur	200
Versterken verkeershandhaving (gericht verkeerstoezicht)	200
Verdieping landelijke campagnes	400
Totaal	3.700
<i>Actieplan fiets en veiligheid gemeentelijke infrastructuur**</i>	<i>1.600**</i>
<i>Oplossen verkeersveiligheidsknelpunten**</i>	<i>6.500**</i>
<i>Implementatie Basis Kenmerken Wegontwerp**</i>	<i>600**</i>

* Inclusief de extra middelen van € 400.000 die voor 2017 en 2018 beschikbaar gesteld is zodat we in alle gemeenten het basisprogramma verkeerseducatie kunnen aanbieden (2017MME12)

** Voor deze posten komt een apart besluit de Trajectaanpak en via het Actieplan Fiets en Veiligheid

Toekomst

Het Mobiliteitsplan zal binnenkort, ook op het gebied van verkeersveiligheid, worden geactualiseerd. Daarna starten we in 2018 met een traject om het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid 2019-2022 te schrijven. Dit loopt parallel aan het nieuwe Strategisch Plan Verkeersveiligheid van het Rijk dat tevens in 2018 is voorzien. U zult hierover volgend jaar geïnformeerd worden.

De effecten van de inspanningen van onze partners en van ons (verwoord in het huidige Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid) zullen pas na verloop van tijd zichtbaar zijn. In de komende jaren zullen we een duidelijk beeld krijgen of de gereserveerde budgetten voor de uitvoering van de trajectaanpak, waarvan de trajectstudies nu begonnen zijn, toereikend zijn om alle maatregelen die nodig zijn te treffen op elk traject.

Gezien de landelijke ontwikkeling van schaarste bij gemeenten ten aanzien van de middelen voor verkeersveiligheid op gemeentelijke wegen, zien we een rol weggelegd voor de provincie Utrecht als regisseur. Binnen het Mobiliteitsplan zijn specifiek hiervoor geen middelen beschikbaar gesteld.